

EKSAMEN I

ÅRSREGNSKAP OG GOD REGNSKAPSSKIKK

I henhold til rammeplan for bachelor i regnskap og revisjon av 27.6.2012
og rammeplan for treårig revisorutdanning av 1.12.2005.

6. mai 2015
kl. 0900 - kl. 1500

Oppgavesettet består av 9 sider, inklusive denne siden (totalt antall oppgaver 5).

Tillatte hjelpemidler

- Revisors håndbok
- IFRS på Norsk
- IAS 16, 18 og 40 (kopier)
- Norges Lover / særtrykk eller samlinger av lover uten kommentarer
- Skattelovsamling (Jacob Jarøy eller Ole Gjems-Onstad)
- Rente- og annuitetstabeller
- Kalkulator

Hvis oppgavene inneholder ufullstendige eller uklare opplysninger, må du selv ta nødvendige forutsetninger. Disse bør gå klart fram av besvarelsen.

Begynn på nytt ark for hver oppgave. Alle oppgaver skal besvares.

Besvarelsen skal ikke skrives med blyant.

Ta hensyn til skatt ved løsning av den enkelte oppgave med mindre det spesifikt fremgår av oppgaven at du skal se bort fra skatt.

OPPGAVE 1 (Anslått tid: 30 minutter)

AS Skatten Min er en handelsvirksomhet. Du har følgende data om virksomheten:

Fra inngående balanse pr. 01.01.2014:

Varige driftsmidler	600 000
Varelager	300 000
Utsatt skatt	0

Regnskapsregistreringene i 2014 viser:

Driftsinntekter	2 000 000
Varekjøp	700 000
Andre driftskostnader (ekskl. avskrivninger)	1 140 000
Det forekommer ikke finansposter.	

Tilleggsopplysninger:

Skattemessige avskrivninger:	Grunnlag 600 000, saldosats 30 %.
Regnskapsmessige avskrivninger:	Grunnlag 600 000, lineære over 5 år.

Varelager per 31.12.2014 til kostpris: 400 000. Det er ingen ukurans.
Årets overskudd avsettes til annen egenkapital (utbytte kr 0).

I andre driftskostnader ligger ikke skattemessig fradragsberettigede representasjonskostnader på kr. 10 000. Det er ingen utsatt skatt/skattefordel ved årets begynnelse (31.12.2013).

- (a) Selskapets styre er usikker på hva som menes med utsatt skatt og utsatt skattefordel. Forklar kort disse to begrepene for selskapets styre.
- (b) Beregne skattekostnaden for 2014 og utsatt skatt/skattefordel per 31.12.2014. Skattesatsen er 27 %. Beregne skattepliktig resultat samt betalbar skatt for 2014.

OPPGAVE 2 (Anslått tid: 60 minutter)

Alle tall i denne oppgaven er i hele tusen kroner.

Et produksjonsselskap, Hesk AS, lokalisert på det «bilde» Sørlandet er lite iht. regnskapslovens § 1-6. Det er utarbeidet følgende foreløpige årsregnskap for 2014:

	<u>2014</u>
Resultatregnskap	
Salgsinntekt	28 200
Gevinst ved salg av maskiner	15
Beholdningsøkning varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer	550
Beholdningsøkning langsiktige tilvirkningskontrakter	200
Varekostnad	-17 365
Lønnskostnad	-5 750
Avskrivning på varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	-900
Annen driftskostnad	<u>-3 450</u>
Driftsresultat	1 500
Renteinntekt	50
Annen rentekostnad	<u>-300</u>
Ordinært resultat før skattekostnad	1 250
Skattekostnad på ordinært resultat	<u>-378</u>
Årsresultat	<u>872</u>

	<u>31.12.14</u>	<u>31.12.13</u>
Balanse		
Eiendeler		
Goodwill	150	200
Utsatt skattefordel	0	21
Bygninger	4 000	4 250
Maskiner	2 250	2 485
Inventar	550	700
Aksjer i Datter AS	508	0
Råvarer	600	300
Varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer	1 900	1 350
Langsiktige tilvirkningskontrakter	1 050	850
Kundefordringer	1 152	1 350
Andre kortsiktige fordringer	100	65
Omløpsaksjer	300	0
Kontanter, bankinnskudd	<u>1 440</u>	<u>700</u>
Sum eiendeler	<u>14 000</u>	<u>12 271</u>
Egenkapital og gjeld		
Aksjekapital	1 000	1 000
Annen egenkapital	2 843	1 971
Utsatt skatt	117	0
Pensjonsforpliktelse	500	1 000
Annen langsiktig gjeld	4 000	4 000
Kassekreditt	50	350
Leverandørgjeld	2 600	2 300
Betalbar skatt	240	0
Skyldige offentlige avgifter	1 700	1 450
Utbytte	0	0
Annen kortsiktig gjeld	<u>950</u>	<u>200</u>
Sum egenkapital og gjeld	<u>14 000</u>	<u>12 271</u>

Selskapets økonomisjef har utarbeidet et forslag til noter for 2014. På neste side er det kun vist et utdrag av noten om selskapets regnskapsprinsipper:

NOTE 1 REGNSKAPSPRINSIPPER (utdrag)

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives over forventet økonomisk levetid. Avskrivningene er som hovedregel fordelt lineært over antatt økonomisk levetid.

Varer

Varer er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Anskaffelseskost for tilvirkede varer er vurdert til variabel tilvirkningskost. Som en del produksjonen fremkommer det et biprodukt som er salgbart. Biprodukter er i balansen verdsatt til kr. 0 iht. NRS Varelager.

Langsiktige tilvirkningskontrakter (anleggskontrakter)

For langsiktige tilvirkningskontrakter er fullført kontrakts metode benyttet og variabel tilvirkningskost lagt til grunn ved balanseføring.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er vurdert til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

Skatter

Skatter kostnadsføres når de påløper, det vil si at skattekostnaden er knyttet til det regnskapsmessige resultat før skatt. Skattekostnaden består av betalbar skatt (skatt på årets skattemessige inntekt) og endring i netto utsatt skatt.

For utsatt skattefordel har selskapet benyttet seg av hovedregelen og balanseført en eventuell utsatt skattefordel.

I tillegg er det følgende noteinformasjon tilgjengelig knyttet til en pågående rettsak og selskapets kassekreditt:

NOTE 2 RETTSSAK

Hesk AS ble saksøkt 1. mars 2015 knyttet til en tvist om opphavsretten til merkenavnet LURIFAKS. Motparten mener imidlertid at merkenavnet opprinnelig ble utviklet av dem, og har derfor rettet et krav på kr. 5 000. Hesk AS vurderer det som mindre enn 50 % sannsynlig at saksøker vinner frem med dette søksmålet.

NOTE 3 KASSEKREDITT

Limit kassekreditt er kr 500 000. Som pant er selskapets bygninger stilt som sikkerhet.

Del 1 Maksimalt utbytte

- (a) Med utgangspunkt i informasjonen ovenfor, drøft selskapets adgang til å utdele utbytte for 2014.

Del 2 Varer under tilvirkning og ferdig tilvirkede varer

I forbindelse med avslutningen av årsregnskapet for 2014 ønsker produksjonsselskapet å endre regnskapsprinsipp fra variabel til full tilvirkningskost. Faste tilvirkningskostnader utgjør kr. 150 pr. 31.12.13 og kr. 400 pr. 31.12.14.

- (b) Vis endringene som må gjøres i det foreløpige årsregnskapet for 2014 som følge av selskapet velger å benytte full tilvirkningskost. Dersom det er flere mulige alternativer, skal du vise samtlige.

OPPGAVE 3 (Anslått tid: 60 minutter)

Ved eventuelt behov, benytt i denne oppgaven en kalkulasjonsrente på 5 % før skatt.

Del 1 Transaksjons- og opptjeningsprinsippet

- (a) Forklar kort transaksjons- og opptjeningsprinsippet (maksimalt 1 side).

Del 2 Utleie av eiendom

En større eiendomsinvestor i Flekkefjord leier ut både leiligheter, kontor- og industribygg i regionen. En av leietakerne er selskapet VIP AS som driver med utvikling av avansert teknologi for oljesektoren. Selskapet har inngått en avtale om å leie et høyteknologisk bygg fra 1. januar 2014. Årlig leie for dette bygget er kr 600 000 (dvs. kr 50 000 pr. måned).

Leiekontrakten er ikke oppsigelig i leieperioden fra januar 2014 til desember 2016.

Siden utleier også er en av aksjonærene i VIP AS, ble det avtalt at leien for de tre første årene skal betales 31. desember 2016.

- (b) Hva blir leieinntekten i 2014 for eiendomsinvestoren i Flekkefjord? Begrunn din løsning.
- (c) Anta at VIP AS flytter ut av lokalene 31. desember 2015. Vurder om dette har noen betydning for inntektsføringen i 2015 og 2016 for eiendomsinvestoren i Flekkefjord? Begrunn din løsning.

OPPGAVE 4 (Anslått tid: 120 minutter)

Alle tall i denne oppgaven er oppgitt eksklusiv mva. Se bort fra skatt i denne oppgaven.

Del I Anleggsmidler

Snix AS ble stiftet i januar 2011. Selskapet faller inn under regnskapslovens regler for små foretak. Selskapet kjøpte straks et bygg som benyttes til egenproduksjon og lagerbygg for kr 12 000 000. Herav ble kr. 2 500 000 ansett som tomteverdi og 28 % av byggets verdi ansett som verdi av tekniske installasjoner. Disse installasjonene besto av ulike deler som ble vurdert å ha tilnærmet samme levetid (20 år). Det ble samtidig anskaffet maskiner og maskinelt utstyr for kr 800.000.

30. juni 2013 ble det solgt maskiner for kr 200.000. Samtidig ble det anskaffet nye maskiner. Anleggsmiddelnoten for 2013 ble utarbeidet slik:

	Bygg	Tekn.inst.	Tomt	Maskiner	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	6 840 000	2 660 000	2 500 000	800 000	12 800 000
Tilgang				440 000	440 000
Avgang til anskaff.kost				<u>-350 000</u>	<u>-350 000</u>
Anskaffelseskost 31.12.	6 840 000	2 660 000	2 500 000	890 000	12 890 000
Akk avskrivninger	<u>-410 400</u>	<u>-399 000</u>	<u>0</u>	<u>-314 000</u>	<u>-1 123 400</u>
Bokført verdi 31.12.	6 429 600	2 261 000	2 500 000	576 000	11 766 600
Årets avskrivninger	136 800	133 000	0	169 000	438 800
Avskrivningsplan	Lineær	Lineær		Lineær	
Avskrivningsprosent	2 %	5 %		20 %	

- a) Beregne salgsgevinst på maskinene som ble solgt i 2013. Hvor skal salgsgevinsten presenteres i resultatregnskapet etter norske regnskapsbestemmelser (GRS)?

I januar 2014 ble 30 % av de tekniske installasjonene i bygget utskiftet. Utrangeringsverdien var null. Samtidig ble det gjort utvidelser av kapasiteten på de samme tekniske installasjonene. Snix AS mottok faktura fra totalentreprenør for arbeidene på kr 2 400 000, hvorav ca. 60 % ble ansett å relatere seg til kapasitetsutvidelsene. Levetiden på de tekniske installasjonene ble ansett uendret.

- b) Hvordan vil de ovennevnte opplysningene påvirke regnskapet til Snix AS for 2014? Begrunn dine valg og henvis til relevante norske bestemmelser.

Se bort fra opplysningene i oppgave b) og anta at det ikke gjennomføres noen arbeider knyttet til tekniske installasjoner i 2014. Snix AS gjør en ny vurdering av levetiden på de tekniske installasjonene i 2014 og kommer fram til at den totale gjennomsnittlige levetiden vil bli på 30 år (regnet fra 2011).

- c) **Drøft hvordan den nye opplysningen vil påvirke Snix AS sine avskrivninger på tekniske installasjoner i 2014 etter norske regnskapsbestemmelser. Vurder om det ville være noen annen løsning etter IFRS-reglene.**

Se bort fra opplysningene i oppgave b) og c). Snix AS har innhentet en ekstern takst på bygget pr. 31.12.2014. Taksten er på kr 19 000 000 hvorav tomtens verdi utgjør kr 4 000 000.

- d) **Drøft med utgangspunkt i relevante norske regnskapsbestemmelser om Snix AS bør stanse avskrivningene på bygget fra 2014.**

Se fortsatt bort fra opplysningene i oppgave b) og c). Legg til grunn at det er innhentet en takst på bygget som ovenfor nevnt. Anta at Snix AS benytter internasjonale regnskapsbestemmelser (IFRS).

- e) **Forklar hvilke valgmuligheter Snix AS har mht. regnskapsmessig måling av bygget og tomten i 2014 etter IFRS? Anta at bygget ikke planlegges solgt. Vis postene i regnskapet vedrørende bygget under alternativene og vis til relevante IFRS bestemmelser.**
- f) **Besvar den samme problemstillingen (oppgave e) ut fra IFRS-regelverket dersom dette alternativt var et bygg leid ut til eksterne. Vis til relevante IFRS bestemmelser.**

Del II Aksjer

Snix AS har i begynnelsen av januar 2014 kjøpt to aksjeposter i selskaper innenfor samme bransje. Følgende opplysninger foreligger om postene:

Selskap A)

Snix AS kjøpte 30 % av aksjene for kr 3 000 000. Andel balanseført egenkapital knyttet til denne aksjeposten var kr 300 000. Merverdiene antas å ha en gjennomsnittlig levetid på 10 år. Transaksjonsutgifter kom i tillegg med kr 50 000. Snix AS mottok i april 2014 kr 150 000 i ordinært utbytte på investeringen. Ved årets slutt viser foreløpig regnskap at årsresultat etter skatt i selskap A totalt vil bli på kr 2 000 000, hvorav det i henhold til aksjonæravtale er enighet om å utdele kr 500 000 i utbytte.

Selskap B)

Snix AS kjøpte 15 % av aksjene for kr 1 500 000. Andel balanseført egenkapital knyttet til denne aksjeposten var kr 150 000. Merverdiene antas å ha en gjennomsnittlig levetid på 5 år. Transaksjonsutgifter var kr 50 000. Ved årets slutt viser foreløpig regnskap at årsresultat etter skatt i selskap B totalt vil bli på kr 600 000. Det har ikke vært delt ut utbytte på flere år.

- g) **Gjør rede med henvisning til norske regler for hvilke metoder Snix AS kan benytte for måling og presentasjon av investeringene i sitt selskapsregnskap. Vis hvordan de ulike valgene vil slå ut tallmessig.**

OPPGAVE 5 (Anslått tid: 90 minutter)

Alle tall i oppgaven er i hele tusen. I besvarelsen kan alle tall avrundes til hele tusen.

Ram AS kjøper 90 % av aksjene i Sun AS for kr 850 med virkning fra 1. januar 2013. I tillegg har Ram AS direkte utgifter i forbindelse med kjøpet på kr 50. Ved oppkjøpet har selskapene følgende balanser:

	Ram AS	Sun AS
Maskiner	400	100
Varer		250
Bankinnskudd	1 200	200
Sum eiendeler	1 600	550
Aksjekapital	600	250
Annen egenkapital	800	200
Avsatt utbytte	200	100
Sum egenkapital og gjeld	1 600	550

Ram AS har vurdert at varene i Sun AS har en virkelig verdi på totalt kr 350. I tillegg har selskapet vurdert at det er knyttet en merverdi til maskiner på kr 200. Gjenstående levetid på maskinene er 10 år og eventuell goodwill avskrives over 5 år.

- (a) Utarbeid en merverdianalyse på oppkjøpstidspunktet ut fra tradisjonell goodwill-metode (dvs. at det kun tilordnes goodwill til majoriteten). Utarbeid konsernets åpningsbalanse på oppkjøpstidspunktet.**

Årsresultatet til Ram AS for 2013 var kr 190 og for Sun AS kr 365. Etter eliminerings ble konsernets resultat fordelt til majoritet med kr 398 og minoritet kr 28.

- (b) Vis beregningen for 2013 av resultatandelene til majoritet (kr 398) og minoritet (kr 28). Det blir ikke avsatt utbytte i 2013.**

Helt i starten av 2014 selger Ram AS sine maskiner til Sun AS for kr 630 (gjenværende levetid vurderes til 9 år).

For resten av oppgaveteksten, se neste side.

Selskapene rapporterer følgende resultatregnskapet for 2014:

	Ram AS	Sun AS
Driftsinntekter		1 500
Gevinst ved salg maskin	270	
Varekostnader		630
Avskrivninger		80
Driftsresultat	270	790
Utbytte fra datter	315	
Resultat før skattekostnad	585	790
Skattekostnad	50	213
Årsresultat	535	577
Disponering: Utbytte	400	350
Til annen egenkapital	135	227

I tillegg følgende balanse per 31.12.2014.

	Ram AS	Sun AS
Anleggsmidler		640
Aksjer i datterselskap	810	
Varer		450
Fordring internt	315	
Bankinnskudd	1 050	515
Sum eiendeler	2 175	1 605
Aksjekapital	600	250
Annen egenkapital	1 125	792
Utsatt skatt		80
Betalbar skatt	50	133
Utbytte	400	350
Sum egenkapital og gjeld	2 175	1 605

(c) Drøft med utgangspunkt i grunnleggende regnskapsprinsipper og relevante standarder hvordan salget av maskin fra Ram AS til Sun AS bør behandles i konsernregnskapet for 2014.

(d) Utarbeid konsernregnskapet for 2014.